

SOCIÁLNÍ STÁT JAKO OSVĚDČENÝ A NEZASTUPITELNÝ NÁSTROJ SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOSTI

Česká strana sociálně demokratická důsledně trvá na zachování a dalším rozvíjení evropského modelu sociálního státu v našich specifických podmínkách. Je přesvědčena, že politika a správa mají v tomto rámci stále dostatek možností vyrovnávat se s tlaky globalizace, stárnutí populace a s dalšími civilizačními změnami. V této souvislosti se ČSSD zavazuje, že se bude řídit následujícími východisky a principy:

1. Současná podoba sociálního státu je výslednicí emancipačních a demokratizačních snah mnoha generací – úsilí o osvobození lidského jedince i společnosti od nejrůznějších forem útlaku a nespravedlnosti, úsilí o uvolnění a uplatnění lidských tvořivých sil. Je také odmítnutím násilných revolucí, které všechny vedly k popření lidské důstojnosti. Je snahou o kooperativní soužití práce a kapitálu ku prospěchu všech.
2. Sociální stát není – ani výlučně, ani především - oblastí neproduktivní konečné spotřeby. Má nezastupitelnou roli v posilování produktivních sil ekonomiky. Především zajišťuje dlouhodobé sociální investice do kultivace a uplatnění lidského potenciálu, především do neustálého vzdělávání, podpory zdraví a sociální pohody. Má ovšem i nezastupitelné funkce sociálně ochranné, zejména v dětství, v nemoci a ve stáří.
3. Předpoklad, že na výdaje sociálního státu je třeba nejprve vydělat posílením konkurenceschopnosti ekonomiky, je zavádějící a ve svých důsledcích kontraproduktivní. Mechanické snižování daní, nákladů práce a sociálního zabezpečení vede ve svých důsledcích k dalšímu rozevírání nůžek mezi bohatými a chudými, k oslabování lidských zdrojů, k poklesu legitimacy společenského uspořádání a k politické nestabilitě.
4. Český sociální stát patří se svými dlouhodobě cca 20% HDP určenými na sociální a zdravotní služby a cca 5% na vzdělávání v evropském kontextu k těm spíše liberálně orientovaným a méně štedrým. Některé oblasti sociálních a zdravotních služeb (např. osobní sociální služby) tudíž kapacitně ani kvalitou neodpovídají potřebám. Proto nejsou v praxi naplňována ani některá sociální práva garantovaná Ústavou.
5. Podpora větší a lepší zaměstnanosti účinnou hospodářskou politikou a aktivní politikou zaměstnanosti je oblastí největšího vzájemného pozitivního posilování cílů ekonomické konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti.
6. V daňovém systému a systému sociálního zabezpečení je třeba odstranit privilegia některých subjektů. V současné době není prostor pro další snižování souhrnné daňové kvóty. S růstem celkového společenského bohatství se naopak vytváří možnosti jak pro její zvyšování, tak pro zvyšování podílu výdajů na vzdělávání, sociální a zdravotní služby z HDP.
7. Český sociální stát má sklon k setrvačnosti, často poskytuje paušálně definované služby nízké kvality, jen pomalu a obtížně se adaptuje na měnící se potřeby a podmínky. Jeho budoucnost tkví ve větší účasti občanů na rozhodování o něm a neziskových organizací na jeho fungování, v rozšiřování prostoru pro individuální volbu, ve zvýšení osobní motivace příjemců služeb na kontrole jejich kvality.

8. ČSSD je připravena se aktivně podílet na hledání shody hlavních politických sil v zemi, která umožní realizaci takových reforem poskytování sociálních a zdravotních služeb a vzdělávání, které budou odpovídat očekáváním občanů, naplní princip rovného přístupu k nim bez ohledu na aktuální příjmovou situaci jednotlivce a povedou k aktivizaci lidí tak, aby všichni, kteří mohou, také přispívali k rozmnožování společenského bohatství.

ČSSD se bude v duchu svých nejlepších tradic i nadále angažovat v obraně a ofenzivním rozvíjení sociálního státu tak, aby jí získaná důvěra občanů umožnila znovu převzít vládní odpovědnost za jeho efektivní správu.